

נקודת ראות, גיליון 66

הרשות הפלסטינית – בין מיסוד לאנרכיה

15.05.2007

ראש הממשלה הפלסטיני איסמאעיל הנ׳יה אמר כי ישקול את פירוק הרשות הפלסטינית (רש״פ) אם יימשך החרם הבין-לאומי (סוכנות מען, 4/5/07).

כמו כן הצהיר שר התקשורת הפלסטיני מוסטפא ברגותי כי נפילת ממשלת האחדות תביא לקריסה מוחלטת של הרש״פ (סוכנות מען, 2/5/07).

מכון ראות שואל: מה התוחלת של 'מדיניות שלוש הדרישות' של ישראל והקהילה הבין-לאומית כלפי ממשלת האחדות הפלסטינית? האם ישראל נערכת לאפשרות של נפילת ממשלת האחדות הלאומית ולתוהו ובוהו הפוליטי שעלול להיווצר בעקבותיה?

מה הסוגיה?

- מדיניות 'שלוש הדרישות' של ישראל עוצבה מול ממשלת החמאס ברש״פ (3/06). במסגרתה הופעל לחץ פוליטי, כלכלי וצבאי על החמאס על מנת שיכיר מפורשות בישראל, יאשרר את ההסכמים הקיימים ויפסיק את האלימות (להלן מדיניות 'שלוש הדרישות').
- מדיניות 'שלוש הדרישות' זכתה לגיבוי בין-לאומי ויצרה בפועל מצור כלכלי מתמשך על הרש״פ.
- ממשלת האחדות הוקמה בעקבות הסכמה פנים-פלסטינית שהושגה במכה (2/07) במטרה להביא ליציבות פוליטית, להסרת החרם הכלכלי ולשחיקת מדיניות 'שלוש הדרישות'.
- ואולם, מדיניות 'שלוש הדרישות' לא עודכנה לאחר הקמתה של ממשלת האחדות. ישראל ממשיכה במדיניותה ללא שינוי ולוחצת על הקהילה הבין-לאומית לפעול באותו אופן.

למה זה חשוב? למה עכשיו?

- מחד גיסא, הרש״פ עוברת תהליך של מיסוד פוליטי-מבני. תהליך זה החל עם הצטרפות החמאס למערכת הפוליטית הפלסטינית (5/05), נמשך בעריכת בחירות והעברת שלטון מסודרת מהפתי"ח לחמאס (3/06) והגיע לשיאו בהקמת ממשלת האחדות הפלסטינית (2/07).
- תהליך המיסוד מציב בפני ישראל דילמה: מצד אחד, עשויה להתגבש כתובת. מצד שני, מדובר בכתובת שהיא ישות פוליטית פלסטינית בהנהגת חמאס.
- מאידך גיסא, נמשכים תהליכי הפירוק של הרשות הפלסטינית: האנרכיה גואה והקריאות לפירוק הרש״פ חוזרות למרכז השיח הפלסטיני (ר' לעיל).
- לפירוק הרש״פ עלולות להיות השלכות ארוכות טווח ומרחיקות לכת על ישראל, וביניהן (1) **חידוש האחריות** של ישראל כלפי תושבי רצועת עזה והכבדת הנטל של השליטה בגדה; (2) **פגיעה במאמצים ליצירת הפרדה בת-קיימא** בין ישראל לפלסטינים; ו- (3) **ערעור העיקרון של 'שתי מדינות לשני עמים'** (ר' מגמת פירוק הרש״פ – התעצמות המגמה).
- מאז מרץ 2006 לא השתנתה מדיניות 'שלוש הדרישות' למרות השינויים ברש״פ ועל-אף שלא נראה כל סיכוי מעשי שמדיניות זו תשיג את מטרתה. יתרה מכך, המשך מדיניות זו מגביר את הלחץ לפרק את ממשלת האחדות הפלסטינית.

כיווני חשיבה ופעולה

- יש להיערך לאפשרות של קריסת ממשלת האחדות הלאומית הפלסטינית. במקרה כזה: כיצד תגיב ישראל אם תכונן ממשלת חמאס מחדש? מה יקרה אם הרש״פ תיוותר ללא ממשלה מתפקדת? כיצד תיערכנה בחירות במידה ויוחלט על קיומן?
- בעת הנוכחית לא נראה שהפתי"ח והחמאס מעוניינים בעימות כולל. אבל, אם יתפתח עימות כזה, האם ישראל ערוכה להתמודד עם השלכותיו ולסייע לפתי"ח לנצח?

■ האם קיימת חלופה למדיניות 'שלוש הדרישות'? מכון ראות הציע מדיניות חלופית בשם 'מדיניות החשיפה'. במסגרתה ישראל יכולה 'להוליך' את ממשלת האחדות דרך 'מסדרון' של החלטות קשות שיעמתו בין האידיאולוגיה של הממשלה (והחמאס בתוכה) לבין אחריותה כלפי האוכלוסייה (ר' [ההיפוך ביחס לכיבוש: אתגר חדש לתפיסת הביטחון הלאומי של ישראל](#), סעיפים 46-47, ומסדרון החלטות קשות לממשלה הפלסטינית: ביטול מעטפת המכס?).

סוף.